

Επίκαιρα

Θέματα Συνταγματικού Δικαίου

Υπεύθυνος ύλης: Ξενοφών Κοντιάδης

Φεβρουάριος 2015, Τεύχος 43

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μια συζήτηση για την Charlie Hebdo και την ελευθερία του λόγου»
Eric Posner
- «'Διδάγματα' των εκλογών»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική διέξοδος σε ενδεχόμενο κυβερνητικό αδιέξοδο»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Σχηματισμός κυβέρνησης και εκλογή ΠτΔ»
Πέτρος Ι. Παραράς
- «Η νέα Βουλή πρέπει οπωσδήποτε να εκλέξει Πρόεδρο»
Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι θεσμοί στη δίνη των κομματικών σκοπιμοτήτων»
Γιώργος Σωτηρέλης

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- European Format for Exchange of Social Security Education (EFESE)

Εκδηλώσεις

- «Το δικαίωμα των δικαιωμάτων: Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη», 19/2/2015 και ώρα 18:00

Βιβλίο του μήνα

- Κωνσταντίνος Τσουκαλάς, *Η γυμνή βασίλισσα. Έργα και ημέρες του οικονομικού λόγου*, Καστανιώτης 2014, 368 σελ.

Μια συζήτηση για την Charlie Hebdo και την ελευθερία του λόγου

Eric Posner, Καθηγητής Δικαίου, Πανεπιστήμιο του Σικάγο

Στον ραδιοφωνικό διάλογο που ακολουθεί συζητώ το θέμα της Charlie Hebdo με τον Jonathan Rauch (δημοσιογράφος, συγγραφέας και ακτιβιστή υπέρ των δικαιωμάτων των ομοφυλοφίλων). Τη συζήτηση συντόνισε ο Jeffrey Rosen (Καθηγητής Δικαίου στο Πανεπιστήμιο George Washington). Ο Rauch και εγώ διαφωνήσαμε (σχεδόν) σε όλα.

1. Έπρεπε οι Times να έχουν αναδημοσιεύσει το τελευταίο εξώφυλλο της Charlie Hebdo;

Rauch: Ναι, λόγω της αξίας του ως είδηση.

Posner: Όχι, εάν οι Times είχαν εύλογο φόβο ότι θα υπάρξουν αντίποινα ενάντια στους δημοσιογράφους τους. Άλλωστε, πιστεύω πως το εξώφυλλο αυτό θα είχε ελάχιστη αξία ως είδηση, αφού όλοι έχουν πρόσβαση μέσω διαδικτύου στις σχετικές εικόνες.

2. Έσφαλαν τα ευρωπαϊκά μέσα ενημέρωσης που δεν αναπαρήγαγαν τις προσβλητικές γελοιογραφίες της Charlie Hebdo;

Rauch: Όχι, εφόσον είχαν εύλογο φόβο αντιποίνων, όμως θα ήταν καλύτερο να τα είχαν αναδημοσιεύσει όλοι, ώστε να ενδυναμώσουν τους κανόνες ελευθερίας του λόγου.

Posner: Όχι, εάν επεδίωκαν εύλογα να αποφύγουν την πρόκληση πρόσθετης βίας ενάντια είτε στον εαυτό τους είτε σε άλλους.

3. Οι επιθέσεις εναντίον της Charlie Hebdo έδειξαν ότι η ευρωπαϊκή νομοθεσία που απαγορεύει τον μισαλλόδοξο λόγο είναι κακή ιδέα;

Rauch: Η νομοθεσία που περιορίζει τον μισαλλόδοξο λόγο δεν μπορεί να εφαρμοστεί με ουδετερότητα, με αποτέλεσμα να οδηγεί σε υποκρισία και σε αποθάρρυνση της ελεύθερης έκφρασης. Οι νόμοι που απαγορεύουν τον μισαλλόδοξο λόγο δεν ενισχύουν την ασφάλεια.

Posner: Αν είχε εφαρμοστεί η νομοθεσία για τον μισαλλόδοξο λόγο εναντίον της Charlie Hebdo, η επίθεση αυτή δεν θα είχε γίνει ποτέ. Άρα υπάρχει έστω και μια μικρή

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μια συζήτηση για την Charlie Hebdo και την ελευθερία του λόγου»
Eric Posner
- «'Διδάγματα' των εκλογών»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική διέξοδος σε ενδεχόμενο κυβερνητικό αδιέξοδο»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Σχηματισμός κυβέρνησης και εκλογή ΠτΔ»
Πέτρος Ι. Παραράς
- «Η νέα Βουλή πρέπει οπωσδήποτε να εκλέξει Πρόεδρο»
Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι θεσμοί στη δίνη των κομματικών σκοπιμοτήτων»
Γιώργος Σωτηρέλης

ένδειξη ότι η νομοθεσία αυτή μειώνει τη βία. Ο Rauch έχει δίκιο ότι είναι αδύνατον οι νόμοι που περιορίζουν τον μισαλλόδοξο λόγο να εφαρμοστούν με «ουδέτερο» τρόπο. Μπορούν όμως να εφαρμοστούν με λογικό τρόπο, ώστε να λογοκριθεί ο χαμηλής αξίας λόγος που προσβάλλει ομάδες, εφόσον ενδέχεται να οδηγήσει σε βία.

4. Θα έπρεπε η Ευρώπη να υιοθετήσει το αμερικανικό μοντέλο ελευθερίας του λόγου;

Rauch: Ναι, λαμβάνοντας υπόψη ότι στις ΗΠΑ έχουμε περισσότερη κοινωνική ειρήνη από την Ευρώπη, και ένας από τους λόγους που συμβαίνει αυτό ίσως είναι η Πρώτη Τροποποίηση. Οι άνθρωποι δεν έχουν κίνητρο να χρησιμοποιήσουν βία ώστε να εξαναγκάσουν το κράτος να λογοκρίνει τον προσβλητικό λόγο, επειδή γνωρίζουν πως η Πρώτη Τροποποίηση δεν επιτρέπει στο κράτος να ικανοποιήσει το αίτημά τους.

Posner: Όχι, οι ΗΠΑ αποτελούν ακραίο παράδειγμα, που καταδεικνύει ότι αυτό που λειτουργεί σε εμάς (ή μάλλον αυτό που τώρα λειτουργεί σε εμάς) δεν είναι το ιδανικό για άλλες χώρες. Συγκεκριμένα, η νομοθετική ρύθμιση της ελευθερίας του λόγου στις ΗΠΑ αντανακλά μια σειρά από πραγματιστικούς συμβιβασμούς ανάμεσα σε διάφορες ομάδες μιας πλουραλιστικής κοινωνίας, που διαφέρουν από τους συμβιβασμούς οι οποίοι πρέπει να επιτευχθούν σε άλλες κοινωνίες, όπου υπάρχουν άλλες ομάδες με διαφορετικές απόψεις και συμφέροντα. Πρέπει να αντισταθούμε στην τάση να θεωρούμε ότι το αμερικανικό δίκαιο αντανακλά καθολικά αποδεκτές αρχές.

5. Οι επιθέσεις στην Charlie Hebdo θα ενισχύσουν την ελευθερία του λόγου στη Γαλλία;

Rauch: Ναι, αυτό μας δείχνουν οι συγκεντρώσεις, οι πορείες και η τεράστια συμπαραστάση στην Charlie Hebdo.

Posner: Όχι, το κράτος θα γίνει ακόμη πιο αυστηρό με τον μισαλλόδοξο λόγο ώστε να μειώσει τη βία, σε μια (μάταιη ίσως) προσπάθεια να ενισχύσει την τραυματισμένη σχέση των Γάλλων μουσουλμάνων με το κράτος.

(επιλογή-μετάφραση: Αλκμήνη Φωτιάδου)

<http://ericposner.com>, 14/1/2015

«Διδάγματα» των εκλογών

Ξενοφών Κοντιάδης, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου, Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Πρόεδρος του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου

Διαψεύδοντας τις Κασσάνδρες, που προέβλεπαν από bank

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μια συζήτηση για την Charlie Hebdo και την ελευθερία του λόγου»
Eric Posner
- «'Διδάγματα' των εκλογών»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική διέξοδος σε ενδεχόμενο κυβερνητικό αδιέξοδο»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Σχηματισμός κυβέρνησης και εκλογή ΠτΔ»
Πέτρος Ι. Παραράς
- «Η νέα Βουλή πρέπει οπωσδήποτε να εκλέξει Πρόεδρο»
Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι θεσμοί στη δίνη των κομματικών σκοπιμοτήτων»
Γιώργος Σωτηρέλης

γυη και κλείσιμο τραπεζών μέχρι πραξικόπημα, οι εκλογές ολοκληρώθηκαν ομαλά και χωρίς ιδιαίτερες εκπλήξεις. Η άνοδος στην εξουσία ενός κόμματος της ριζοσπαστικής Αριστεράς αποτελεί επιβεβαίωση ότι εμπεδώθηκαν οι δημοκρατικοί θεσμοί σε μία χώρα που, δικαιολογημένα ίσως, δεν έχει απαλλαγεί ακόμη από τις φοβίες και την πόλωση 60 χρόνων ανώμαλης πολιτικής ζωής, από τον εθνικό διχασμό το 1915 μέχρι τη Μεταπολίτευση.

Από την άλλη πλευρά, όμως, δεν μπορούμε να αισθανόμαστε υπερήφανοι για μια σειρά θεσμικών και πολιτικών παθογενειών που πρέπει το συντομότερο να αντιμετωπιστούν. Το να οδηγηθεί η χώρα σε πρόωρες εκλογές επειδή δεν επιτεύχθηκε η εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας δεν αποτελεί δείγμα σοβαρής συνταγματικής οργάνωσης, ιδίως όταν ο ρόλος του Προέδρου στο πολιτικό μας σύστημα είναι εξαιρετικά περιορισμένος και η οικονομία βρίσκεται σε εξαιρετικά κρίσιμη φάση. Είναι αδιανόητο η προεδρική εκλογή να λειτουργεί ως ιδιότυπη πρόταση δυσπιστίας εις βάρος της εκάστοτε κυβέρνησης, έτσι ώστε 121 ψήφοι να αρκούν για να διαλυθεί η Βουλή.

Το να λαμβάνει το πρώτο κόμμα πριμοδότηση 50 εδρών ανεξάρτητα από την εκλογική του δύναμη ή τη διαφορά του από το δεύτερο κόμμα συνιστά διαστρέβλωση της αντιπροσωπευτικής αρχής και μετατρέπει κατ' ουσίαν τις εκλογές σε αγώνα για δύο. Στη γειτονική Ιταλία, τη μόνη χώρα με παρόμοιο σύστημα, η αντίστοιχη ρύθμιση του εκλογικού νόμου κρίθηκε αντισυνταγματική. Η νέα κυβέρνηση οφείλει να αναλάβει πρωτοβουλία τροποποίησης αυτού του εξαμβλώματος. Επαναλήφθηκε επίσης το φαινόμενο της ψήφου με κριτήριο την αναγνωρισιμότητα και τη δίδυμη αδελφή της στις εκλογικές αναμετρήσεις, την τερατολογία.

Όποιος υποσχεθεί τα περισσότερα, όποιος προσελκύσει τα φώτα της δημοσιότητας, όποιος εκστομίσει την αποτελεσματικότερη ανοησία ή το μεγαλύτερο ψεύδος, αυτός θα είναι πιο αναγνωρίσιμος, άρα ο εκλεκτός του κατ' ευφημισμόν «μέσου ψηφοφόρου». Είναι λοιπόν καιρός να καταργηθεί το μοντέλο του σταυρού προτίμησης, συμπαρασύροντας την εξάρτηση από κέντρα επικοινωνιακής ισχύος, το βρώμικο πολιτικό χρήμα και τις απερίγραπτες προεκλογικές τερατολογίες.

πηγή: Εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ», 27/1/2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μια συζήτηση για την Charlie Hebdo και την ελευθερία του λόγου»
Eric Posner
- «'Διδάγματα' των εκλογών»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική διέξοδος σε ενδεχόμενο κυβερνητικό αδιέξοδο»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Σχηματισμός κυβέρνησης και εκλογή ΠτΔ»
Πέτρος Ι. Παραράς
- «Η νέα Βουλή πρέπει οπωσδήποτε να εκλέξει Πρόεδρο»
Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι θεσμοί στη δίνη των κομματικών σκοπιμοτήτων»
Γιώργος Σωτηρέλης

Συνταγματική διέξοδος σε ενδεχόμενο κυβερνητικό αδιέξοδο

Αντώνης Μανιτάκης, Ομότιμος Καθηγητής στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Είναι γεγονός ότι η μετεκλογική πορεία σχηματισμού κυβέρνησης προαλείφεται δύσβατη, στενόχωρη συνταγματικά και εξαιρετικά αβέβαιη πολιτικά. Αν κρίνει κανείς από τις ασφυκτικές συνταγματικές προθεσμίες, τόσο από αυτές που τάσσει το Σύνταγμα για τον σχηματισμό κυβέρνησης όσο και από αυτές που προβλέπονται για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας, τότε η προοπτική για μια ενδεχόμενη πολιτειακή κρίση, αν δεν προκύψει από τις εκλογές κοινοβουλευτική κυβέρνηση, δεν είναι απίθανη. Εκτός και εάν, όπως θα δούμε στη συνέχεια, στην ύστερη φάση της διαδικασίας των διερευνητικών εντολών, οι αρχηγοί των κομμάτων ανταποκριθούν σε σχετική πρόσκληση του ΠτΔ, όπως προνοεί, άλλωστε, το Σύνταγμα, και συνεννοηθούν.

Ας πάρουμε τα πράγματα με τη συνταγματική σειρά τους. Υπάρχει, πράγματι, το ενδεχόμενο να μη σταθεί δυνατόν να σχηματιστεί κυβέρνηση στις προθεσμίες που ορίζει το Σύνταγμα και να οδηγηθούμε και πάλι, στα μέσα Φεβρουαρίου, σε δεύτερες εκλογές, όπως τον Μάιο του 2012. Τούτο, ενδέχεται να συμβεί αν κανένα κόμμα δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών στη Βουλή και δεν τελεσφορήσει η διαδικασία των διερευνητικών εντολών. Οπότε ενεργοποιείται, κανονικά, η διαδικασία σχηματισμού εκλογικής κυβέρνησης με ταυτόχρονη διάλυση της Βουλής και διενέργεια νέων εκλογών.

Για να αποτραπεί κάτι τέτοιο και για να σταθεί δυνατόν να εκλέξει Πρόεδρο της Δημοκρατίας η νέα Βουλή, όπως απαιτεί, κατά προτεραιότητα, το Σύνταγμα (άρθρο 32 παρ. 5, εδ. β), θα πρέπει να διατηρηθεί εν ζωή η ίδια και για να γίνει αυτό θα πρέπει να σχηματιστεί κυβέρνηση που να έχει την εμπιστοσύνη της νέας Βουλής. Αυτό απορρέει από την κοινοβουλευτική αρχή του πολιτεύματος και αυτό προκύπτει από το άρθρο 37 παρ. 3Σ. Και δεύτερον, για να ξεκινήσει η διαδικασία εκλογής ΠτΔ θα πρέπει, οπωσδήποτε, να έχει συγκροτηθεί η νέα Βουλή σε Σώμα, (άρθρο 32 παρ. 4, εδ., 2Σ και παρ. 5, εδ. β) εκλέγοντας προεδρείο, και στη συνέχεια να έχουν συγκροτηθεί οι κοινοβουλευτικές ομάδες, μόνες αρμόδιες, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής, να προτείνουν υποψήφιο Πρόεδρο. Με αυτά τα δεδομένα, η διαδικασία για νέο Πρόεδρο δεν μπορεί να ξεκινήσει πριν από τις 7 Φεβρουαρίου. Αν μπορέσει η πλειοψηφία της Βουλής να καταλήξει σε εκλογή προεδρείου της Βουλής στις

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μια συζήτηση για την Charlie Hebdo και την ελευθερία του λόγου»
Eric Posner
- «'Διδάγματα' των εκλογών»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική διέξοδος σε ενδεχόμενο κυβερνητικό αδιέξοδο»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Σχηματισμός κυβέρνησης και εκλογή ΠτΔ»
Πέτρος Ι. Παραράς
- «Η νέα Βουλή πρέπει οπωσδήποτε να εκλέξει Πρόεδρο»
Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι θεσμοί στη δίνη των κομματικών σκοπιμοτήτων»
Γιώργος Σωτηρέλης

8 ή 9/2 τότε θα μπορεί και ΠτΔ να εκλέξει και νέα κυβέρνηση να στηρίξει για οποιοδήποτε σκοπό, ακόμη και για εκλογές μετά την εκλογή όμως Προέδρου.

Όπως είναι εξάλλου γνωστό, η διαδικασία των τριών διαδοχικών, τριήμερης διάρκειας, διερευνητικών εντολών, διαρκεί εννιά ημέρες. Αμέσως, μετά όμως, εφόσον οι διερευνητικές εντολές δεν τελεσφορήσουν, το Σύνταγμα αναγνωρίζει στον Πρόεδρο μια ύστατη δυνατότητα σχηματισμού κοινοβουλευτικής κυβέρνησης, λίγο πριν πάμε σε νέες εκλογές. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας οφείλει, ενεργώντας στο πλαίσιο της ρυθμιστικής αρμοδιότητάς του και της διακριτικής ευχέρειας που του παρέχει, ρητά, το Σύνταγμα στο άρθρο 37 παρ. 3, εδ. β. Σ., να «καλέσει τους αρχηγούς των κομμάτων», εν συμβουλίω ή έναν έναν κατ'ιδίαν ή όπως αλλιώς κρίνει ο ίδιος και να τους ζητήσει, να τους προτρέψει να συνεννοηθούν και να συμφωνήσουν στον σχηματισμό κοινοβουλευτικής κυβέρνησης, με σκοπό κατά προτεραιότητα την εκλογή ΠτΔ για να μην πάει η χώρα σε εκλογές χωρίς να έχει εκλέξει, προηγουμένως, νέο Πρόεδρο. Ή ακόμη και για την αναδιαπραγμάτευση του χρέους και τη σύναψη νέας συμφωνίας με τους Ευρωπαίους εταίρους ή και για άλλους επιτακτικούς λόγους εθνικού συμφέροντος.

Το Σύνταγμα δεν τάσσει χρονικό περιθώριο για τη διαδικασία αυτή. Το αφήνει στην ευχέρεια του ρυθμιστή του πολιτεύματος, ο οποίος θα κρίνει, ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα του σχηματισμού κυβέρνησης και τις πραγματικές δυνατότητες αποφυγής νέας προσφυγής στις κάλπες. Αυτή είναι μια πρώτη σημαντική χαραμάδα συνταγματικού διεξόδου με πρωταγωνιστή τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Θα πρέπει ακόμη να έχουμε υπόψη μας ότι για να μετατραπεί η διερευνητική εντολή σε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης θα πρέπει να προκύψει, πασίδηλα και μάλιστα αριθμητικά, ότι ο εντολοδόχος πρωθυπουργός διαθέτει την εμπιστοσύνη της Βουλής, πριν πάει η κυβέρνηση στη Βουλή. Αριθμητικά, θα αρκούσε πάντως ακόμη και μία απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, απλώς, βουλευτών, η οποία δεν θα μπορούσε όμως να είναι κατώτερη των 120 ψήφων, όπως προβλέπει σχετικά το άρθρο 84 παρ.6Σ. Άρα το Σύνταγμα προβλέπει για την αποφυγή ακυβερνησίας τη δυνατότητα σχηματισμού κυβερνήσεων μειοψηφίας ή ανοχής, εφόσον συμφωνήσουν, βέβαια, οι συνεργαζόμενες κοινοβουλευτικές δυνάμεις. Είναι και αυτή μία επιπλέον συνταγματική χαραμάδα συνταγματικής διεξόδου από την κυβερνητική αβεβαιότητα.

Εν κατακλείδι, μια νέα προσφυγή στη λαϊκή ετυμηγορία, λίγες μόνον ημέρες μετά την προηγούμενη, δεν θα αποτελούσε απλώς καταστρατήγηση της συνταγματικής επιταγής για εκλογή κατά προτεραιότητα Προέδρου της

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μια συζήτηση για την Charlie Hebdo και την ελευθερία του λόγου»
Eric Posner
- «'Διδάγματα' των εκλογών»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική διέξοδος σε ενδεχόμενο κυβερνητικό αδιέξοδο»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Σχηματισμός κυβέρνησης και εκλογή ΠτΔ»
Πέτρος Ι. Παραράς
- «Η νέα Βουλή πρέπει οπωσδήποτε να εκλέξει Πρόεδρο»
Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι θεσμοί στη δίνη των κομματικών σκοπιμοτήτων»
Γιώργος Σωτηρέλης

Δημοκρατίας, με οποιαδήποτε πλειοψηφία, όταν η προηγούμενη Βουλή έχει διαλυθεί λόγω αδυναμίας εκλογής Προέδρου. Θα συνιστούσε, παράλληλα, και περιφρόνηση της νωπής λαϊκής εντολής. Θα μπορούσε ακόμη να ερμηνευτεί και ως εκβιασμός της λαϊκής βούλησης ή και να αποβεί ολέθρια για τον τόπο, ενόψει των εξαιρετικά κρίσιμων και οριακών καταστάσεων που περνάμε. Δεν υπάρχει σωτηρία για τη χώρα, αλλά ούτε μπορεί να πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε αλλαγή ή ανατροπή ή μεταρρύθμιση, απ' οποιαδήποτε κυβέρνηση, αν δεν υπάρξει πολιτική συναίνεση και εθνική συνεννόηση.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ως ρυθμιστής του πολιτεύματος και ως σύμβολο της πολιτικής ενότητας του λαού και της συνέχειας του κράτους, έχει τα συνταγματικά ερείσματα και το προσωπικό κύρος για να λειτουργήσει, λίγες μέρες πριν λήξει η θητεία του προς αυτήν την κατεύθυνση. Η προστασία της κλονισμένης και απαξιωμένης, πολιτικά, αντιπροσωπευτικής μας δημοκρατίας, συνυφασμένη με την ομαλή και σταθερή λειτουργία του κοινοβουλευτικού μας συστήματος, εξαρτάται, σήμερα, όσο ποτέ άλλοτε, από τον σχηματισμό, άμεσα, κυβέρνησης συνεργασίας, ισχυρής, ικανής να αντιμετωπίσει, αποφασιστικά, με την ευρύτερη δυνατή λαϊκή, κοινοβουλευτική και διακομματική στήριξη τα υπαρκτά προβλήματα της χώρας.

Ας ελπίσουμε ότι την ύστατη ώρα θα εισακουστούν οι παραινήσεις του ανωτάτου άρχοντα και η πολιτική ηγεσία του τόπου θα συναισθανθεί τις ιστορικές ευθύνες της.

πηγή: Εφημερίδα «Καθημερινή της Κυριακής» 11/1/2015

Σχηματισμός κυβέρνησης και εκλογή ΠτΔ

Πέτρος Ι. Παραράς, Επίτιμος Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου Επικρατείας, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου

Σε προγενέστερο κείμενό μου (Ελεύθερος Τύπος, 19.10.2014), είχα διατυπώσει την γνώμη ότι, πριν από τον σχηματισμό Κυβέρνησης, με τήρηση των διαδικασιών του άρθρου 37Σ, δεν είναι δυνατή η συγκρότηση της Βουλής σε σώμα που όμως είναι προϋπόθεση για την εκλογή ΠτΔ (άρθρ. 32 παράγρ. 4 εδ.β' Σ).

Ήδη, μετά τη δημοσίευση του πρ. δ/τος 173/31.12.2014 (Α' 277), περί διαλύσεως της Βουλής και προκήρυξης εκλογών για την 25^η Ιανουαρίου 2015 ισχύουν τα εξής:

1. Στις 26/1, εφόσον επιτυγχάνεται απόλυτη πλειοψηφία βουλευτών (151), ο ΠτΔ διορίζει υποχρεωτικώς ως Πρωθυπουργό τον αρχηγό του πρώτου κόμματος. Αν η

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μια συζήτηση για την Charlie Hebdo και την ελευθερία του λόγου»
Eric Posner
- «'Διδάγματα' των εκλογών»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική διέξοδος σε ενδεχόμενο κυβερνητικό αδιέξοδο»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Σχηματισμός κυβέρνησης και εκλογή ΠτΔ»
Πέτρος Ι. Παραράς
- «Η νέα Βουλή πρέπει οπωσδήποτε να εκλέξει Πρόεδρο»
Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι θεσμοί στη δίνη των κομματικών σκοπιμοτήτων»
Γιώργος Σωτηρέλης

πλειοψηφία είναι σχετική, ο ΠτΔ παρέχει στον αρχηγό του σχετικώς πλειοψηφήσαντος κόμματος διερευνητική εντολή για την δυνατότητα σχηματισμού Κυβέρνησης που να απολαμβάνει της εμπιστοσύνης της Βουλής, άλλως η εντολή παρέχεται στον αρχηγό του δευτέρου και κατόπιν του τρίτου σε κοινοβουλευτική δύναμη κόμματος.

2. Δοθέντος ότι κάθε εντολή διαρκεί τρεις ημέρες (άρθρ. 37 παράγρ. 3Σ), ο κύκλος ολοκληρώνεται το αργότερο την 3/2 ή και νωρίτερα, εφόσον ο αρχηγός ενός κόμματος δεν εξαντλήσει το τριήμερο.

3. Αν οι εντολές δεν τελεσφορήσουν, ο ΠτΔ καλεί, το αργότερο την 4/2, τους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στην Βουλή, μήπως σχηματίσουν Κυβέρνηση που να απολαύει της εμπιστοσύνης της Βουλής, ή, διαφορετικά, Κυβέρνηση «από όλα τα κόμματα της Βουλής για την διενέργεια εκλογών» (άρθρ. 37παρ.3Σ). Αν τα κόμματα συμφωνήσουν σε «Κυβέρνηση εκλογών», ο ΠτΔ, στις 4/2 ή 5/2 το αργότερο λόγω του εξαιρετικώς επείγοντος του θέματος, δέχεται την παραίτηση της Κυβέρνησης, διορίζει την υποδειχθείσα από τα κόμματα και διαλύει την Βουλή την επομένη της συγκλήσεώς της (6/2) και προκηρύσσει εκλογές.

4. Αν οι παραπάνω διαδικασίες δεν αναδείξουν Κυβέρνηση στο διήμερο 4-5/2, την επομένη (6/2) η παρούσα Κυβέρνηση παραιτείται και ο ΠτΔ αναθέτει τον σχηματισμό Κυβέρνησης (υπηρεσιακής) σε ένα από τους προέδρους των ανωτάτων δικαστηρίων και διαλύει την Βουλή, προκηρύσσοντας εκλογές. Στην περίπτωση αυτή, για να μη παρατείνεται η ακυβερνησία, το Σύνταγμα δεν τάσσει προθεσμία για την διάλυση, δηλαδή ο ΠτΔ υποχρεούται να διαλύσει την Βουλή στις 6/2 και να προκηρύξει εκλογές.

5. Τι θα γίνει όμως με τη νέα Βουλή που έχει συγκληθεί για την 5/2; Αυτή η Βουλή θεωρητικώς έχει εκλεγεί για να ασκήσει τα καθήκοντά της επί μια τετραετία. Απλώς, η πρώτη της προτεραιότητα είναι να εκλέξει τον νέο ΠτΔ, όχι ότι αυτή η συγκεκριμένη Βουλή υποχρεωτικώς πρέπει να τον εκλέξει, αφού πρέπει προηγουμένως «να έχει συγκροτηθεί αυτή σε σώμα»(άρθρ. 32 παρ. 4 εδ. β'Σ). Πότε όμως συμβαίνει αυτό; Κατ' εφαρμογή του Κανονισμού της Βουλής (ΚΒ) ισχύουν τα εξής:

6. Στις 5/2, ημέρα Πέμπτη, συγκαλείται η Βουλή σε εναρκτήρια Συνεδρίαση την οποία διευθύνει ο προσωρινός Πρόεδρος, δηλ. ο πρώτος αντιπρόεδρος της προηγούμενης Βουλής, και κατ' αυτήν δεν μπορεί να γίνει καμία συζήτηση πλην της ορκωμοσίας των παρευρισκομένων βουλευτών (άρθρ. 1 και 3ΚΒ). Την επομένη ημέρα (6/2) ο προσωρινός πρόεδρος καλεί τους βουλευτές να εκλέξουν τον Πρόεδρο της Βουλής. Υποβολή υποψηφιότητας δεν είναι παραδεκτή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μια συζήτηση για την Charlie Hebdo και την ελευθερία του λόγου»
Eric Posner
- «'Διδάγματα' των εκλογών»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική διέξοδος σε ενδεχόμενο κυβερνητικό αδιέξοδο»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Σχηματισμός κυβέρνησης και εκλογή ΠτΔ»
Πέτρος Ι. Παραράς
- «Η νέα Βουλή πρέπει οπωσδήποτε να εκλέξει Πρόεδρο»
Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι θεσμοί στη δίνη των κομματικών σκοπιμοτήτων»
Γιώργος Σωτηρέλης

Της εκλογής του Προέδρου δεν προηγείται συζήτηση. Ο Πρόεδρος της Βουλής εκλέγεται με μυστική ψηφοφορία και με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, άλλως η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο πρώτων σε ψήφους και εκλέγεται αυτός που έλαβε τις περισσότερες (άρθρ. 7ΚΒ).

7. Η Βουλή, υπό την προεδρία τώρα του νέου Προέδρου της, «κατά την αμέσως επόμενη συνεδρίαση» (δηλαδή την 7/2 ή 8/2) εκλέγει το Προεδρείο της, δηλαδή τους Αντιπροέδρους, Κοσμήτορες και Γραμματείς με μυστική ψηφοφορία, υποβολή δε υποψηφιότητας και για τις θέσεις αυτές δεν είναι παραδεκτή (άρθρ. 8ΚΒ). Μόνον μετά την ολοκλήρωση και της διαδικασίας αυτής η Βουλή έχει συγκροτηθεί σε σώμα, όπως απαιτεί το Σύνταγμα για την εκλογή του ΠτΔ. Τέλος, στο άρθρο 2 ΚΒ ορίζεται ότι η κήρυξη της έναρξης των εργασιών της Βουλής γίνεται από τον ΠτΔ ή τον πρωθυπουργό «μετά την εκλογή του Προεδρείου της Βουλής» (άρθρ. 2ΚΒ) Η τελετή δε αυτή μπορεί να γίνει και την επομένη ημέρα (δηλ. 8/2 ή 9/2).

8. Αμέσως δε μετά, ή την επομένη ημέρα (9/2 ή 10/2), η Βουλή εκλέγει ΠτΔ με 180 ψήφους, άλλως η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται «μέσα σε πέντε ημέρες», δηλαδή ακόμη και την επομένη, απαιτούνται δε μόνο 151 ψήφοι. Μόνο δε αν δεν επιτευχθεί η απόλυτη αυτή πλειοψηφία, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται «ύστερα από πέντε ημέρες», ήτοι το νωρίτερο την 17/2 και τότε εκλέγεται ΠτΔ αυτός που συγκέντρωσε την σχετική πλειοψηφία. Αυτός είναι ο οδικός χάρτης των πολιτικών εξελίξεων.

9. Με τα δεδομένα όμως αυτά, οι μεν διαδικασίες για τον σχηματισμό βιώσιμης Κυβέρνησης, εφόσον απέτυχαν όλες οι προσπάθειες του ΠτΔ, τερματίζονται το αργότερο την 6/2, ημέρα κατά την οποία διορίζεται η «υπηρεσιακή» Κυβέρνηση, αυθημερόν δε διαλύεται υποχρεωτικώς η Βουλή με προκήρυξη νέων εκλογών, προτού μάλιστα αυτή προλάβει να εκλέξει τον οριστικό Πρόεδρό της. Δεν μπορεί, εντεύθεν, να υποστηριχθεί η γνώμη ότι, παρά ταύτα, η ζωή της Βουλής αυτής δύναται να παραταθεί, μη υπογραφομένου του διατάγματος διάλυσής της, για ένα δεκαήμερο ακόμη, ώστε να εκλέξει τουλάχιστον τον νέο ΠτΔ. Τέτοια προεδρική αδράνεια θα αποτελεί ευθεία παράβαση του άρθρ. 37 παρ.3, τελευτ. εδάφ. Σ.

10. Για να αποφύγει λοιπόν το εκλογικό σώμα και άλλη τλαιπωρία, η μόνη οδός είναι, αν δεν υπάρξει αυτοδυναμία, οι αρχηγοί των κομμάτων να συμφωνήσουν οπωσδήποτε σε σχηματισμό Κυβέρνησης έστω μειοψηφίας, η οποία όμως να απολαύει της εμπιστοσύνης της Βουλής με τις προϋποθέσεις του άρθρου 84Σ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μια συζήτηση για την Charlie Hebdo και την ελευθερία του λόγου»
Eric Posner
- «'Διδάγματα' των εκλογών»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική διέξοδος σε ενδεχόμενο κυβερνητικό αδιέξοδο»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Σχηματισμός κυβέρνησης και εκλογή ΠτΔ»
Πέτρος Ι. Παραράς
- «Η νέα Βουλή πρέπει οπωσδήποτε να εκλέξει Πρόεδρο»
Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι θεσμοί στη δίνη των κομματικών σκοπιμοτήτων»
Γιώργος Σωτηρέλης

Η νέα Βουλή πρέπει οπωσδήποτε να εκλέξει Πρόεδρο

Νίκος Αλιβιζάτος, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου Πανεπιστημίου Αθηνών

[...] Στο σημείωμα αυτό θα υποστηρίξω ότι ο νέος Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει υποχρεωτικά να αναδειχθεί από τη Βουλή που θα εκλεγεί στις 25 Ιανουαρίου και όχι από τη μεθεπόμενη. Και ότι οι περί του αντιθέτου απόψεις που έχουν τελευταία διατυπωθεί, ότι δηλαδή η νέα Βουλή θα πρέπει να διαλυθεί αν έως τις 6 Φεβρουαρίου δεν σχηματισθεί βιώσιμη κυβέρνηση, αντιβαίνουν όχι απλώς προς το πνεύμα αλλά και προς το γράμμα του ισχύοντος Συντάγματος.

Ξεκινώ με αφετηρία τη σκέψη ότι η Βουλή που θα εκλεγεί σήμερα δεν θα προκύψει ύστερα από μια συνήθη διάλυση της προηγούμενης, αλλά επειδή η τελευταία δεν εξέλεξε Πρόεδρο της Δημοκρατίας τον περασμένο Δεκέμβριο. Αυτό σημαίνει ότι η νέα Βουλή, πριν ασχοληθεί με οτιδήποτε άλλο, θα πρέπει να εκλέξει κατά προτεραιότητα Πρόεδρο της Δημοκρατίας, δηλαδή να ασκήσει την αρμοδιότητα που το Σύνταγμα της αναθέτει. Το γράμμα της παραγράφου 4 του άρθρου 32 δεν αφήνει κανένα περιθώριο για παρερμηνείες: «Η Βουλή που αναδεικνύεται από τις νέες εκλογές, αμέσως μόλις συγκροτηθεί σε σώμα, εκλέγει με ονομαστική ψηφοφορία Πρόεδρο της Δημοκρατίας [...]».

Και τούτο, με 180 ψήφους στην πρώτη ψηφοφορία μετά τις εκλογές, με 151 στη δεύτερη και με τη σχετική πλειοψηφία στην τρίτη. Δηλαδή, αν δεν εκλεγεί Πρόεδρος με ευρύτερη συναίνεση, το πρώτο κόμμα μπορεί να εκλέξει Πρόεδρο τον δικό του υποψήφιο, ακόμη και αν δεν διαθέτει αυτοδύναμη πλειοψηφία στη νέα Βουλή.

Η αντίθετη άποψη, ότι δηλαδή η νέα Βουλή μπορεί να διαλυθεί χωρίς να εκλέξει Πρόεδρο της Δημοκρατίας αν, έως τις 6 Φεβρουαρίου, δεν έχει καταστεί δυνατός ο σχηματισμός κοινοβουλευτικά βιώσιμης κυβέρνησης, επικαλείται ένα άλλο άρθρο του Συντάγματος, το άρθρο 37. Αυτό διαλαμβάνει λεπτομερειακά τι συμβαίνει αν κανένα κόμμα δεν διαθέτει την απόλυτη πλειοψηφία. Σύμφωνα λοιπόν με την άποψη αυτή, αν έως τις 6 Φεβρουαρίου παρέλθουν οι 9 ημέρες των τριών διερευνητικών εντολών και οι 1-2 ημέρες της λεγόμενης «4ης φάσης» (δηλαδή της διαβούλευσης του Προέδρου της Δημοκρατίας με τους ηγέτες των κομμάτων που πέρασαν το όριο του 3% και εξέλεξαν βουλευτές στη νέα Βουλή), η τελευταία θα πρέπει, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 37, να διαλυθεί προτού συγκροτηθεί σε σώμα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μια συζήτηση για την Charlie Hebdo και την ελευθερία του λόγου»
Eric Posner
- «'Διδάγματα' των εκλογών»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική διέξοδος σε ενδεχόμενο κυβερνητικό αδιέξοδο»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Σχηματισμός κυβέρνησης και εκλογή ΠτΔ»
Πέτρος Ι. Παραράς
- «Η νέα Βουλή πρέπει οπωσδήποτε να εκλέξει Πρόεδρο»
Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι θεσμοί στη δίνη των κομματικών σκοπιμοτήτων»
Γιώργος Σωτηρέλης

(στις 6 Φεβρουαρίου) και να προχωρήσουμε αμέσως σε νέες εκλογές.

Κατά τη γνώμη μου, η άποψη αυτή δεν ευσταθεί. Διότι παραβλέπει το μείζον, ότι δηλαδή η νέα Βουλή (και όχι η μεθεπόμενη) είναι κατά το Σύνταγμα η μόνη αρμόδια για την εκλογή του νέου Προέδρου. Παραβλέπει, με άλλα λόγια, ότι οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 37 δεν θα πρέπει να ερμηνεύονται αυτοτελώς, αλλά υπό το φως του εφαρμοστέου εν προκειμένω άρθρου 32 για την εκλογή Προέδρου, που είναι η *lex specialis*. Η ίδια άποψη αγνοεί επίσης ότι, σε αντίθεση με το τριήμερο που θέτει για τις διερευνητικές εντολές, το άρθρο 37 δεν προβλέπει ανώτατη διάρκεια για τη λεγόμενη 4η φάση (η οποία, σημειωτέον, στο παρελθόν, διήρκεσε ακόμη και 5 ημέρες) και το ότι η πρώτη ψηφοφορία για την εκλογή του νέου Προέδρου μπορεί να διεξαχθεί στις 7 Φεβρουαρίου κιόλας, δηλαδή την επαύριο της συγκρότησης της νέας Βουλής σε σώμα. Αυτό, όπως ακριβώς συνέβη τον Μάιο του 2012, μπορεί να γίνει και σε μία και μόνο ημέρα. Παραβλέπει, τέλος, ότι το διάταγμα διάλυσης της Βουλής και προκήρυξης νέων εκλογών δεν είναι απαραίτητο να εκδοθεί την ίδια ημέρα με τον διορισμό υπηρεσιακού πρωθυπουργού· μπορεί, όπως συνέβη και τον Μάιο του 2012, να εκδοθεί και 1-2 ημέρες αργότερα.

Αν σε αυτά προσθέσει κανείς ότι, σύμφωνα με το γράμμα του Συντάγματος, εάν δεν εκλεγεί Πρόεδρος της Δημοκρατίας στις 7 Φεβρουαρίου, η δεύτερη ψηφοφορία μπορεί να διεξαχθεί από την επόμενη κιόλας ημέρα, δηλαδή στις 8 Φεβρουαρίου (η σχετική συνταγματική διάταξη προβλέπει «εντός πενθημέρου»), και ότι τρίτη ψηφοφορία μπορεί να διεξαχθεί «μετά πενθήμερον» από τότε (δηλαδή στις 14 Φεβρουαρίου), θα αντιληφθεί ότι η εδώ αντικρουόμενη άποψη δεν είναι απλώς εσφαλμένη· υποστηρίζει μια κραυγαλέα καταστρατήγηση του Συντάγματος.

Σε κάθε περίπτωση, το Σύνταγμα δεν είναι Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας. Οι διατάξεις του θα πρέπει να ερμηνεύονται με την ευρύτητα εκείνη που επιβάλλει ο σκοπός τους. Με άλλα λόγια, θα πρέπει να αναγνωρισθεί στον κ. Κάρολο Παπούλια η άνεση να ερμηνεύσει και να εφαρμόσει τις κρίσιμες διατάξεις όπως ο ίδιος κρίνει, χωρίς προσκόλληση σε ανούσιους τύπους και, το κυριότερο, σε ανομολόγητες κομματικές σκοπιμότητες.

πηγή: Εφημερίδα «Καθημερινή της Κυριακής» 24/1/2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μια συζήτηση για την Charlie Hebdo και την ελευθερία του λόγου»
Eric Posner
- «'Διδάγματα' των εκλογών»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική διέξοδος σε ενδεχόμενο κυβερνητικό αδιέξοδο»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Σχηματισμός κυβέρνησης και εκλογή ΠτΔ»
Πέτρος Ι. Παραράς
- «Η νέα Βουλή πρέπει οπωσδήποτε να εκλέξει Πρόεδρο»
Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι θεσμοί στη δίνη των κομματικών σκοπιμοτήτων»
Γιώργος Σωτηρέλης

Οι θεσμοί στη δίνη των κομματικών σκοπιμοτήτων

Γιώργος Σωτηρέλης, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου Πανεπιστημίου Αθηνών

Είναι αναμφίβολο ότι οι επικείμενες εκλογές έχουν τεράστια σημασία για το μέλλον του τόπου, ο οποίος έχει βρεθεί, τα τελευταία χρόνια, σε δεινή κατάσταση λόγω σωρευμένων λαθών, παραλείψεων, καθεστωτικών πρακτικών και πελατειακών παρεκτροπών των πολιτικών δυνάμεων που κυριάρχησαν στην πολιτική ζωή μετά την μεταπολίτευση. Ωστόσο, πέρα από την πολιτική σημασία τους καθεαυτήν, που αφορά το ποια κυβέρνηση θα αναλάβει να διαχειρισθεί τις τύχες της χώρας στην επόμενη κρίσιμη περίοδο, οι εκλογές αυτές συνδέθηκαν με κομματικούς χειρισμούς και τακτικισμούς που είχαν ως συνέπεια την ραγδαία επιδείνωση της κρίσης των θεσμών, η οποία, ούτως ή άλλως, έχει αναδειχθεί σε μείζονα παράπλευρη απώλεια της οικονομικής κρίσης.

Α. Περισσότερο βέβαια τραυματίστηκε, για μια ακόμη φορά, ο θεσμός του προέδρου της δημοκρατίας, καθώς η εκλογή του χρησιμοποιήθηκε καταχρηστικά σαν τρόπος πρόωρης προσφυγής στις κάλπες, δηλαδή κατά τρόπο που αντιβαίνει καταφανώς τον σκοπό του συνταγματικού νομοθέτη. Πράγματι, μια απλή ανάγνωση της διαδικασίας εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας (άρθρο 32 Σ) δείχνει ολοφάνερα ότι αυτό που θέλησε ο συνταγματικός νομοθέτης (και το εξειδίκευσε ο Κανονισμός της Βουλής) είναι η επίτευξη της ευρύτερης δυνατής συναίνεσης (2/3 ή έστω 3/5) σε κάποιον από τους υποψηφίους που υποδεικνύονται από τις κοινοβουλευτικές ομάδες –οι οποίες οφείλουν, ως εκ τούτου να υποβάλουν σχετικές προτάσεις– και μόνον αν μια τέτοια συναίνεση είναι αδύνατη, ακόμη και αν αλλάξουν στην πορεία οι υποψηφιότητες σε σχέση με τις αρχικές, να γίνεται προσφυγή στις κάλπες, προκειμένου να εκφρασθεί επί τούτω η λαϊκή ετυμηγορία.

Τίποτε όμως από όλα αυτά δεν συνέβη στην τελευταία διαδικασία. Πρόταση υπέβαλαν μόνο τα κυβερνητικά κόμματα, ενώ τα κόμματα της αντιπολίτευσης αντιμετώπισαν την εκλογή αποκλειστικά και μόνον σαν ευκαιρία για να προκαλέσουν εκλογές, αποφεύγοντας να υποβάλουν σχετικές προτάσεις υποψηφίων αλλά και να καταβάλουν οποιαδήποτε προσπάθεια για ανεύρεση υποψηφίου ευρείας αποδοχής. Το μόνο επιχείρημα, δε, για την συγκεκριμένη αντιθεσμική στάση, ήταν η επίκληση της λαϊκής κυριαρχίας, η έκφραση της οποίας, κατά την άποψή τους, αποτελούσε –δοθείσης ευκαιρίας– απαρέγκλιτη προτεραιότητα, προκειμένου να επιλυθεί το πρόβλημα της «προφανούς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μια συζήτηση για την Charlie Hebdo και την ελευθερία του λόγου»
Eric Posner
- «'Διδάγματα' των εκλογών»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική διέξοδος σε ενδεχόμενο κυβερνητικό αδιέξοδο»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Σχηματισμός κυβέρνησης και εκλογή ΠτΔ»
Πέτρος Ι. Παραράς
- «Η νέα Βουλή πρέπει οπωσδήποτε να εκλέξει Πρόεδρο»
Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι θεσμοί στη δίνη των κομματικών σκοπιμοτήτων»
Γιώργος Σωτηρέλης

δυσαρμονίας» της απερχόμενης κυβέρνησης με το λαϊκό αίσθημα. Το επιχείρημα όμως αυτό πάσχει πολλαπλώς:

Πρώτον, διότι η έννοια της «προφανούς δυσαρμονίας» είχε συνδεθεί με μια άκρως προβληματική διάταξη του Συντάγματος του 1975 –που προέβλεπε ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε την αρμοδιότητα διάλυσης της Βουλής για τον λόγο αυτόν– η οποία έχει προ πολλού (από το 1986) και ορθώς καταργηθεί.

Δεύτερον, διότι ούτως ή άλλως προφανής δυσαρμονία δεν προέκυψε ούτε καν από τις τελευταίες ευρωεκλογές (που διαφέρουν πάντως από τις εθνικές) διότι τα κυβερνητικά κόμματα υπερτερούσαν αρκετά του ΣΥΡΙΖΑ, που εμφανίζεται σαν η μόνη εναλλακτική κυβερνητική λύση.

Τρίτον και σπουδαιότερον, διότι η λαϊκή κυριαρχία δεν ασκείται γενικά και κατά το δοκούν αλλά «όπως ορίζει το Σύνταγμα» (άρθρο 1 παρ. 3), το οποίο εν προκειμένω, με την προβλεπόμενη κατά τα ανωτέρω διαδικασία του άρθρου 32, προβλέπει εκλογές, δηλαδή διαμεσολάβηση της λαϊκής κυριαρχίας, προεχόντως για την ανάδειξη Προέδρου Δημοκρατίας, αφού υποβληθούν σχετικές προτάσεις και αφού καταβληθούν –αλλά αποτύχουν– όλες οι απαραίτητες προσπάθειες για την ανεύρεση συναινετικής λύσης.

Με αυτά τα δεδομένα η επίκληση της λαϊκής κυριαρχίας μοιάζει ψευδεπίγραφη, ενώ θα μπορούσε να επιλεγεί μια άλλη επιχειρηματολογία, η οποία θα συνδύαζε την συναινετική εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας –αλλά και την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης της συνταγματικής αναθεώρησης, στην οποία θα αναφερθούμε στη συνέχεια– με την διεξαγωγή πρόωρων εκλογών, λίγο πριν ή λίγο μετά το Πάσχα, ώστε να εκφρασθεί η λαϊκή κυριαρχία. Όχι βεβαίως λόγω «προφανούς δυσαρμονίας» αλλά διότι *πράγματι απαιτείται νωπή και ad hoc λαϊκή νομιμοποίηση στην κυβέρνηση που θα διεξαγάγει τις κρίσιμότερες διαπραγματεύσεις για μια νέα συμφωνία εξόδου από την κρίση*. Ωστόσο, η εναλλακτική αυτή λύση, παρά το ότι προτάθηκε από πολλές πλευρές –με διάφορες παραλλαγές– εν τέλει απορρίφθηκε. Σε αυτό βέβαια βοήθησε και η υποβολή παρεμφερούς πρότασης από τον πρωθυπουργό, η οποία όμως ήταν επίσης προσχηματική, όχι μόνον διότι ξεκινούσε με επίθεση κατά της αξιωματικής αντιπολίτευσης – που μόνον για συναίνεση δεν προδιέθετε...– αλλά και διότι προσδιόριζε τις πρόωρες εκλογές γενικά και αόριστα στο τέλος του 2015, δηλαδή πολύ πέραν των έως τότε προταθέντων.[...]

Διαβάστε ολόκληρο το άρθρο εδώ:

<http://www.chronomag.eu/index.php/g-sls-ths-s-e-sp.html>

πηγή: Ηλεκτρονικό Περιοδικό «Χρόνος», τχ. 21, Ιανουάριος 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- European Format for Exchange of Social Security Education (EFESE)

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- European Format for Exchange of Social Security Education (EFESE)

Το πρόγραμμα EFESE (European Format for Exchange of Social Security Education) ανταποκρίνεται στην ανάγκη για ένα ευρωπαϊκό, διεπιστημονικό, «ανοιχτό» πρόγραμμα σπουδών στην κοινωνική ασφάλιση. Κεντρική ιδέα του προγράμματος αποτελεί η ανταλλαγή διαδικτυακών μαθημάτων μεταξύ ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, με απώτερο στόχο την οικοδόμηση ενός κοινού προγράμματος σπουδών με διακρατικό χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα υπηρετεί τρεις στόχους: την ανάπτυξη διαδικτυακής πλατφόρμας για την ανταλλαγή εκπαιδευτικού υλικού, τη δημιουργία κοινού προγράμματος σπουδών και τη δημιουργία των προϋποθέσεων για την παροχή «ανοιχτής», εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην κοινωνική ασφάλιση σε κάθε ενδιαφερόμενο. Οι δράσεις του προγράμματος περιλαμβάνουν τη δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, τη διαμόρφωση κοινής διδακτικής μεθοδολογίας και προδιαγραφών για τα διαδικτυακά μαθήματα και το εκπαιδευτικό υλικό, την εκπόνηση κοινού προγράμματος σπουδών και εκπαιδευτικού υλικού, καθώς και δράσεις δια ζώσης εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης και δικτύωσης.

Φορείς εκτέλεσης έργου:

- Katholieke Universiteit Leuven, Βέλγιο
- Kobenhans Universitet, Κοπεγχάγη
- Univerza V Ljubljani, Λιουμπλιάνα
- Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
- Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, Αθήνα

Αν ενδιαφέρεστε για συμμετοχή στο πρόγραμμα ή περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε με την Εκτελεστική Διευθύντρια του Ιδρύματος Τσάτσου κυρία Μαρία Μουσμιάτη (centre@cecl.gr)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

**Νέες δραστηριότητες του Κέντρου
Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου –
Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη
Τσάτσου**

Εκδηλώσεις

- «Το δικαίωμα των δικαιωμάτων: Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη», 19/2/2015 και ώρα 18:00

Εκδηλώσεις

- «Το δικαίωμα των δικαιωμάτων: Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη», Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών, Πέμπτη 19 Φεβρουαρίου 2015, 18:00

Το Εθνικό Σημείο Επαφής του Δικτύου για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα που συντονίζει το «Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου και η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου»

διοργανώνει ανοικτή εκδήλωση με θέμα

«Το δικαίωμα των δικαιωμάτων: Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη»

την **Πέμπτη 19 Φεβρουαρίου 2015** και ώρα **18:00** στον **Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών** (Ακαδημίας 60)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Προσφώνηση

Ξενοφών Κοντιάδης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Πρόεδρος του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου

Χαιρετισμός

Νίκος Παρασκευόπουλος, Υπουργός Δικαιοσύνης, Καθηγητής ΑΠΘ

Ομιλητές

Μαρία Βουτσίνου, & Έλενα Μάρκου Νομικοί, Ειδικοί Επιστήμονες στον Συνήγορο του Πολίτη
«Η διαδρομή προς τη δικαιοσύνη και η ελληνική πραγματικότητα»

Βαγγέλης Μάλλιος, Δρ.Ν., Δικηγόρος
«Δικαιώματα LGBT ατόμων: η ελληνική ιδιαιτερότητα»

Απόστολος Καψάλης, Ερευνητής εργασιακών σχέσεων ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

«Η προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών και ο δυϊσμός της εργατικής νομοθεσίας»

Μαρία Μουσμouτή, Δρ.Ν., Εκτελεστική Δ/ντρια του Κέντρου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Εκδηλώσεις

- «Το δικαίωμα των δικαιωμάτων: Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη», 19/2/2015 και ώρα 18:00

Βιβλίο του μήνα

- Κωνσταντίνος Τσουκαλάς, *Η γυμνή βασίλισσα. Έργα και ημέρες του οικονομικού λόγου*, Καστανιώτης 2014, 368 σελ.

Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου και Project Manager του Εθνικού Σημείου Επαφής

«Άτομα με αναπηρία και δικαιοσύνη: μια δύσκολη σχέση»

Παπαπαντολέων Κλειώ, Δικηγόρος

«Η προβληματική θέση του παθόντος ως διαδίκου στην ποινική δίκη»

Ξένια Χρυσόχου, Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου

«Εμπόδια στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη μέσα από εμπειρικές έρευνες: προσωπικά δεδομένα, σεξουαλικός προσανατολισμός και εργασιακή εκμετάλλευση»

Σχόλιο

Νίκος Αλιβιζάτος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Τη συζήτηση θα συντονίσει ο **Δημήτρης Χριστόπουλος**, Αν. Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου, Αντιπρόεδρος της Διεθνούς Ομοσπονδίας για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (FIDH)

Βιβλίο του μήνα

Η γυμνή βασίλισσα

Ξενοφών Κοντιάδης, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου, Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Πρόεδρος του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου

- **Κωνσταντίνος Τσουκαλάς, *Η γυμνή βασίλισσα. Έργα και ημέρες του οικονομικού λόγου*, Καστανιώτης 2014, 368 σελ.**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Βιβλίο του μήνα

- Κωνσταντίνος Τσουκαλάς, *Η γυμνή βασίλισσα. Έργα και ημέρες του οικονομικού λόγου*, Καστανιώτης 2014, 368 σελ.

επιστημολογικές και κοσμοθεωρητικές αντιλήψεις και μορφές πρόσληψης της πραγματικότητας. Η οικονομική επιστήμη, που θεωρείται η βασίλισσα των κοινωνικών επιστημών, ικανή να μετρήσει και να ποσοτικοποιήσει τους νόμους κίνησης της οικονομίας αλλά και της ιστορίας, αποδείχθηκε όχι μόνο ανήμπορη να προβλέψει ή να εξηγήσει τη δριμύτερη κρίση μετά το 1929, αλλά και συνυπεύθυνη για συγκεκριμένες πολιτικές και νομοθετικές επιλογές που συνέβαλαν στην εξάπλωσή της.

Στο νέο βιβλίο του Κωνσταντίνου Τσουκαλά, με τίτλο «Η γυμνή βασίλισσα - Έργα και ημέρες του οικονομικού λόγου», η οικονομία προσεγγίζεται από πολιτειολογική και κοινωνιολογική σκοπιά, αμφισβητώντας τη φιλελεύθερη οικονομολογική ορθοδοξία και την ευωχία της μαζικής κατανάλωσης. Η φετιχοποίηση των μετρήσιμων οικονομικών επιδόσεων, που καταγράφουν ψυχαναγκαστικά την εξέλιξη του ΑΕΠ, των ρυθμών μεγέθυνσης και των αναπτυξιακών επιτευγμάτων, καθλώνει τις κοινωνίες σε έναν συλλογικό φαντασιακό οικονομισμό, εξοβελίζοντας ανθρωπιστικές αξίες όπως η ισότητα, η ελευθερία, η δικαιοσύνη και η αλληλεγγύη.

Στο βιβλίο αποκαλύπτονται οι πολιτικές σκοπιμότητες που οδήγησαν στην ιστορική αποκρυστάλλωση του αγοραίου ορθολογισμού. Για να εμφανίζεται ως «τέλεια», γράφει ο Τσουκαλάς, η ελεύθερη αγορά οφείλει να ορίζεται ως διακριτό υποσύστημα, αυτονομημένο από την πολιτική, την ιδεολογία και την κοινωνία, άρα «ανεπηρέαστο από την εγγενή απροσδιοριστία του κοινωνικού γίνεσθαι». Αυτή η αυτονόμηση της ελεύθερης αγοράς υπήρξε όμως αποτέλεσμα μιας συστηματικής εξουσιαστικής παρέμβασης, που αποσκοπούσε στην επιβολή ενός συγκεκριμένου προτύπου παραγωγικών σχέσεων. Έτσι ακριβώς γεννήθηκαν δογματικές πολιτικές αποφάνσεις όπως η ΤΙΝΑ (There Is No Alternative – δεν υπάρχει εναλλακτική λύση), που εκφράζουν έναν αυτόνομο ωφελμιστικό οικονομισμό.

Η «αντικειμενική» ανάλυση των όρων υπό τους οποίους ικανοποιούνται οι ανάγκες των κοινωνιών αποτέλεσε το επίπλαστο επίτευγμα της οικονομικής επιστήμης, που την ανέδειξε σε βασίλισσα των κοινωνικών επιστημών. Ο Τσουκαλάς απομυθοποιεί τη φιλελεύθερη οικονομολογική ορθοδοξία, τα αόρατα χέρια και τον τυφλό ορθολογισμό των αγορών, ανοίγοντας ένα παράθυρο στο πραγματικά νέο, όσο ουτοπικό ή «παράλογο» και αν φαίνεται.